

NAŠ USTAV

Povodom proslave šezdeset godina postojanja Republike, Provincija grada Milana odlučila je objaviti integralni tekst Talijanskog Ustava na četrnaest jezika, obzirom da isti ima vrlo važnu ulogu pri prezentiranju talijanskih demokratskih propisa svima onima koji dolaze iz drugih zemalja, usljed potrebe za pronalaženjem zaposlenja, životnih zgoda i nezgoda te vrlo često potaknuti teškim uvjetima u vlastitoj okolini.

Današnji je cilj doprinijeti, na sve moguće načine, izgradnji gostoljubivog okruženja pri prihvatu migranata koja će biti istovremeno korisna politici sigurnosti prema našim građanima i prema samim migrantima.

Srž integracijske politike je upravo aktivno prihvaćanje naših zakona, prava i obveza propisanih tim zakonima, zamišljajući budućnost – a čak i sadašnjost – u kojoj će mnogi migranti postati punopravni građani Republike Italije.

Ustav je temelj talijanske demokracije. Prihvaćen je na Osnivačkoj skupštini 22. prosinca 1947., proglašen je 27. prosinca 1947. i stupio je na snagu 1. siječnja 1948. godine. Italija, svega dvije godine nakon pada totalitarnog režima, to jest fašističkog režima, i ratnih pustošenja, uzdigla se zahvaljujući jednoj od najmodernijih svjetskih Povelja. Ta je Povelja pratila preporod i postepeni razvoj Italije u današnju demokratsku i gostoljubivu državu, poveznicu između kontinentalne Europe i mediteranskih naroda.

U ovoj knjižici se nalaze najvažniji rezultati političke kulture i demokracije Republike Italije koji donose nepovratni raskid sa svakim oblikom autoritativnog, totalitarnog i retrogradnog djelovanja. Zbog svega navedenoga, Ustav bi trebali poznavati svi građani i naša je nada da će prava i obveze, o kojima se govori u Ustavu, postati dio života svih građana koji su imigrirali u Italiju i osnovni instrument njihove integracije.

Na kraju, ova knjižica predstavlja izdavački pothvat koji se bavi ključnim problemima naše Države i današnjeg svijeta.

Pročelnik za prava građana

Francesca Corso

Predsjednik

Filippo Penati

Ustav Republike Italije

TEMELJNA NAČELA

Članak 1.

Italija je demokratska Republika zasnovana na radu.
Suverenost pripada građanima koji ju ostvaruju u okvirima određenim Ustavom.

Članak 2.

Republika Italija priznaje i jamči nepovrediva ljudska prava, kako pojedincu tako i zajednici u kojoj pojedinac djeluje te zahtjeva izvršavanje neopozivih obveza u smislu političke, ekonomske i društvene solidarnosti. Političku, ekonomsku i društvenu solidarnost, kao i njihovo ostvarivanje, jamči Republika.

Članak 3.

Svi građani imaju jednako društveno dostojanstvo i jednaki su pred zakonom neovisno o spolu, rasi, jeziku, vjeri, političkom uvjerenju, imovinskom stanju ili osobnom i društvenom položaju.

Zadatak Republike je ukloniti sve ekonomske i društvene prepreke koje ugrožavaju slobodu i jednakost građana, sprečavaju potpun razvoj osobe kao ljudskoga bića i stvarno sudjelovanje svih radnika u političkom, ekonomskom i društvenom razvoju zemlje.

Članak 4.

Republika prepoznaje pravo svakog građana na rad i Republik je dužna osigurati sve potrebne uvjete za izvršenje toga prava.

Dužnost je svakog građana da prema svojim mogućnostima i prema svom izboru, obavlja djelatnost ili funkciju kojom će doprinijeti materijalnom ili duhovnom razvoju društva.

Članak 5.

Republika, jedinstvena i nedjeljiva, priznaje i promiče lokalnu samoupravu; u državnim službama provodi sveobuhvatnu upravnu decentralizaciju; prilagođava načela i metode zakonodavstva prema potrebama lokalne autonomije i decentralizacije.

Članak 6.

Republika posebnim propisima štiti prava jezičnih manjina.

Članak 7.

Država i Katolička crkva su, svaka u svojem djelokrugu, suverene i nezavisne jedna od druge.

Njihovi su odnosi propisani Lateranskim sporazumom. Promjene u Sporazumu prihvaćene od objiju strana ne zahtijevaju ustavnu reviziju.

Članak 8.

Sve su vjerske zajednice slobodne pred Zakonom.

Vjerske zajednice koje nisu katoličke imaju pravo da se organiziraju prema vlastitim statutima, ukoliko ne krše talijansko pravno ustrojstvo.

Njihovi odnosi sa Državom propisani su zakonom na osnovi dogovora sa predstavništvima svake pojedinačne vjerske zajednice.

Članak 9.

Republika promiče razvoj kulture i znanstvena i tehnička istraživanja.

Štiti prirodni okoliš i povijesno i umjetničko nasljeđe Države.

Članak 10.

Talijansko pravosudno ustrojstvo u skladu je s općeprihvaćenim propisima međunarodnog prava.

Pravni položaj stranaca određen je zakonom u skladu s međunarodnim propisima i sporazumima.

Stranac, kojemu je u zemlji porijekla zabranjeno izražavanje demokratskih sloboda a koje su zajamčene talijanskim Ustavom, ima pravo na azil na teritoriju Republike Italije pod uvjetima propisanim zakonom.

Zabranjeno je izručenje stranaca zbog političkih prijestupa.

Članak 11.

Italija ne priznaje rat kao sredstvo za rješavanje međunarodnih sporova i ugrožavanje sloboda drugih naroda; pod uvjetom ravnopravnog položaja s ostalim državama, pristaje na neophodna ograničenja suvereniteta kako bi se osigurali mir i pravda među narodima; promiče i podupire međunarodne organizacije čiji je cilj upravo očuvanje mira.

Članak 12.

Zastava Republike Italije je talijanska trobojka, zelena, bijela i crvena, u tri vertikalne trake jednakih dimenzija.

PRVI DIO

PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

GLAVA I.

GRAĐANSKI ODNOSI

Članak 13.

Osobna sloboda je nepovrediva.

Zabranjen je svaki oblik pritvaranja, istrage ili pretresa osoba, kao i svako drugo ograničenje osobnih sloboda, osim u kada su isti pokrenuti od strane pravosudnih tijela i to samo u slučajevima i na načine propisanim zakonom.

U iznimnim i hitnim slučajevima, točno određenim zakonom, tijela javne sigurnosti mogu poduzeti privremene mjere o kojima moraju obavjestiti pravosudna tijela u roku od

četrdesetosam sati i ako u narednih četrdesetosam sati pravosudna tijela ne primjene navedene mjere, iste se smatraju opozvanima i ne primjenjuju se.
Kažnjiv je svaki oblik fizičkog i moralnog nasilja nad osobama lišenima slobode.
Zakonom je uspostavljeno najduže trajanje pritvora.

Članak 14.

Dom je nepovrediv.

Ne mogu se obaviti pretraga ili pretres ili zapljena osim u slučajevima propisanim zakonom u skladu s propisanim garancijama za zaštitu osobnih sloboda.
Iz sanitarnih i sigurnosnih razloga ili u svrhu poreznih i ekonomskih razloga pretrage i pretresi su propisani posebnim zakonima.

Članak 15.

Sloboda i tajnost dopisivanja i svih drugih oblika komunikacije je nepovrediva.
Ograničavanje slobode dopisivanja i komunikacije moguće je isključivo na zahtjev pravosudnih tijela uz garancije propisane zakonom.

Članak 16.

Svaki građanin može se slobodno kretati i boraviti u bilo kojem dijelu državnog teritorija, osim kada mu je to zakonom zabranjeno iz sigurnosnih i zdravstvenih razloga. Nikakva zabrana ne može biti određena zbog političkih razloga.
Svaki je građanin slobodan napustiti teritorij Republike i vratiti se, osim ako nije zakonom drugačije određeno.

Članak 17.

Svakom se građanu priznaje pravo na javno okupljanje i miran prosvjed.
Okupljanja, čak i na mjestima otvorenima za javnost, ne zahtijevaju prethodnu najavu.
Okupljanja na javnim mjestima prijavljuju se vlastima koje ih mogu zabraniti ukoliko postoji realna sumnja da će biti narušeni javni red i sigurnost.

Članak 18.

Svakom građanu jamči se pravo na udruživanje bez prethodnog odobrenja u svrhu koja pojedincima to ne zabranjuje putem uredbi kaznenog zakona.
Zabranjena su tajna udruživanja i ona koja teže, čak i indirektno, političkim ciljevima putem paravojnih organizacija.

Članak 19.

Svaki građanin ima pravo na javnu i slobodnu ispovijed svoje vjere u bilo kojem obliku, individulanom ili skupnom, i pravo javnog očitovanja te izvršavanja vjerskih obreda privatno ili javno, pod uvjetom da se ne narušavaju opće prihvaćena prava i običaji.

Članak 20.

Crkveni karakter i svrha vjeoisповјedi ili vjerskog obreda u udruženjima ili institucijama ne mogu podlijeći posebnim zakonodavnim ograničenjima niti posebnim poreznim terćenjima radi zasnivanja, pravnog statusa i svake vrste djelatnosti istih.

Članak 21.

Jamči se sloboda izražavanja misli govorom, pismom i svakim drugim sredstvom izražavanja.

Tisak ne smije biti podvrgnut autorizaciji i cenzuri.

Zapljena je opravdana samo ako je postupak pokrenut od strane pravosudne vlasti u slučaju zločina, za koje zakon o tisku izričito dopušta zapljenu, ili u slučaju kršenja propisa koje sam zakon propisuje za utvrđivanje odgovornosti.

U takvim slučajevima apsolutne hitnoće i kada nije moguća brza intervencija pravosudnih vlasti, zapljenu periodičnog tiska mogu izvršiti službenici sudske policije, čija je dužnost da odmah ili najkasnije u roku od dvadesetčetiri sata prijaviti slučaj pravosudnoj vlasti. Ako se zapljena ne potvrdi u slijedeća dvadesetčetiri sata ista se smatra opozvana i ne primjenjuju se.

Zakon može odrediti općim propisima da budu objavljena sredstva za financiranje periodičnog tiska.

Zakonom su zabranjena novinska izdanja, izvedbe i razne druge manifestacije kojima se krše općeprihvaćena prava i običaji. Zakon propisuje odgovarajuće preventivne i kaznene mjere za takva kršenja zakona.

Članak 22.

Niko ne smije biti lišen svojstva pravnog statusa, državljanstva i imena zbog političkih uvjerenja.

Članak 23.

Nikakva osobna davanja ili imovinska davanja ne mogu biti nametnuta osim onih propisanih zakonom.

Članak 24.

Svako ima na pravo na sudsku pomoć u obrani svojih legitimnih prava i interesa.

Pravo na odbranu je nepovredivo u svakoj fazi i na svakom stupnju sudskog postupka.

Onima koji nisu u mogućnosti snositi troškove osigurana su sredstva, kroz određene ustanove, u svrhu djelovanja i obrane pred svakim nadležnim sudom.

Zakonom su propisani uvjeti i načini naknade u slučaju sudske pogreške.

Članak 25.

Zakonom je propisano da se optuženom dodeljuje sudac samo iz nadležnog suda.

Nikome se ne može suditi za djelo koje nije bilo zakonom propisano kao kažnjivo prije nego što je počinjeno.

Nitko ne smije biti lišen slobode osim u slučajevima propisanim zakonom.

Članak 26.

Izručenje talijanskog državljanina dopušteno je samo kada je to predviđeno međunarodnim konvencijama.

Izručenje nije dopušteno za politički prijestup.

Članak 27.

Kaznena odgovornost je individualna.

Okrivljeni se smatra nevinim dok se njegova krivnja ne utvrdi konačnom odlukom suda.

Kaznene mjere koje izriče sud ne smiju sadržavati postupanja koja krše principe čovječnosti i moraju biti usmjerene na preodgoj okrivljenoga.

Smrtna kazna nije predviđena zakonom.

Članak 28.

Državni službenici i zaposlenici te zaposlenici u javnim ustanovama snose direktnu odgovornost za djela koja krše prava građana u skladu sa propisima iz kaznenog, građanskog i upravnog zakona. U tim slučajevima odgovornost se prenosi i na Državu i javne institucije.

GLAVA II.

DRUŠTVENO-ETIČKI ODNOSI

Članak 29.

Republika jamči prava obitelji kao prirodne društvene zajednice zasnovane na braku.

Brak počiva na moralnoj i pravnoj jednakosti supružnika, s ograničenjima propisanim zakonom, s ciljem održavanja obiteljskog zajedništva.

Članak 30.

Roditelji imaju obvezu i pravo da uzdržavaju svoju djecu i da im pruže odgoj i obrazovanje, čak i ako su rođena izvan bračne zajednice.

U slučaju nemogućnosti roditelja da se brinu o djeci, zakon osigurava izvršenje njihovih dužnosti.

Zakonom je propisano da djeca rođena izvan bračne zajednice imaju jednaka prava na pravnu i društvenu zaštitu kao i djeca rođena unutar obiteljske zajednice.

Zakonom se uređuju propisi i ograničenja prilikom utvrđivanja očinstva.

Članak 31.

Republika promiče ekonomskim mjerama i drugim oblicima skrbi zasnivanje obitelji i izvršavanje obiteljskih obveza, naročito u brojnim obiteljima.

Štiti majčinstvo, djecu i mlade, pomažući neophodne ustanove za postizanje tog cilja.

Članak 32.

Republika štiti zdravlje kao temeljno pravo svakog pojedinca i kao temeljni interes društva i jamči besplatnu zdravstvenu skrb osobama koje ne mogu snositi troškove liječenja.

Niko ne može biti prisiljen na određeni liječnički tretman osim ako to nije propisano zakonom. Zakon u nikojem slučaju ne smije prekršiti prava i dostojanstvo građana.

Članak 33.

Jamči se sloboda umjetnosti i znanosti kao što je slobodno njihovo podučavanje.

Republika određuje opće propise o obrazovanju i osniva državne škole svih smjerova i razina.

Ustanove i fizičke osobe imaju pravo osnivati škole i obrazovne institute, bez plaćanja novčanih naknada Državi.

Nedržavnim školama koje traže jednakost sa državnim školama, zakonski se mora omogućiti puna sloboda, a njihovim učenicima mora se jamčiti jednak obrazovni postupak kao onaj kojeg uživaju učenici državnih škola.

Propisano je polaganje Državnog ispita za one koji pristupaju različitim smjerovima i razinama obrazovanja ili za one koji završavaju školovanje ili za osposobljavanje za obavljanje profesionalne djelatnosti.

Institucije za visoko obrazovanje, sveučilišta i akademije imaju pravo pridržavati se vlastitih propisa, u granicama određenim državnim zakonom.

Članak 34.

Svatko ima pravo na obrazovanje.

Osnovno obrazovanje, u trajanju najmanje osam godina, obavezno je i besplatno.

Sposobni i zaslužni, čak i ako su lišeni sredstava, imaju pravo dostići i najviše stupnjeve obrazovanja.

Republika Italija provodi ovo pravo kroz dodjelu stipendija, novčanih dodataka obiteljima i drugim vrstama pomoći koje se dodjeljuju putem natječaja.

GLAVA III.

EKONOMSKI ODNOSI

Članak 35.

Republika Italija štiti rad u svim njegovim oblicima i primjenama.

Brine se o obrazovanju i za profesionalnom usavršavanju radnika.

Promiče i podupire međunarodne organizacije čiji je cilj postizanje priznanja i reguliranje prava na rad.

Priznaje slobodu emigracije, osim ako je zakonom o javnom interesu građana propisano drugačije, i štiti prava talijanskih radnika u inozemstvu.

Članak 36.

Svaki radnik ima pravo na novčanu naknadu proporcionalnu količini i kvaliteti vlastitog rada, a koja u svakom slučaju treba biti dostatna da osigura sebi i svojoj obitelji slobodan i dostojanstven život.

Maksimalno radno vrijeme po danu propisano je zakonom.

Svaki radnik ima pravo na tjedni odmor i na plaćeni godišnji odmor kojih se ne može odreći.

Članak 37.

Žene radnice imaju jednaka prava na rad kao i muškarci, kao i na iste novčane naknade, po načelu jednakosti u radu, koje primaju muškarci. Uvjeti rada moraju omogućiti ženi da obavlja svoju primarnu ulogu unutar obitelji i jamčiti majci i djetetu posebnu i prikladnu zaštitu.

Zakon propisuje najmanju starosnu dob za obavljanje plaćenog rada.

Republika štiti posebnim propisima rad maloljetnih osoba i jamči im, po načelu jednakosti u radu, pravo na jednako novčanu naknadu.

Članak 38.

Svaka radno nesposobna osoba i osobe bez potrebnih sredstva za život imaju pravo na uzdržavanje i socijalnu skrb.

U slučaju nesreće na radu, bolesti, invaliditeta i starosti, odnosno prisilne nezaposlenosti, radnicima se jamči pravo na skrb i na sredstva prilagođena njihovim životnim potrebama. Radno nesposobne osobe ili osobe s invaliditetom imaju pravo na obrazovanje i na zapošljavanje.

Provedbu propisa iz Članka 38. osiguravaju unaprijed određeni instituti ili državna tijela. Jamči se sloboda privatne skrbi.

Članak 39.

Jamči se sloboda sindikalnog udruživanja.

Sindikati nemaju drugih obveza osim registriranja svojih udruženja pri lokalnim ili centralnim uredima u skladu s zakonskim propisima.

Uvjet za osnivanje sindikata je da u statutu sindikata bude navedeno da njihovo unutarnje ustrojstvo počiva na demokratskom poretku.

Registrirani sindikati imaju status pravne osobe. Sindikati, putem svojih zajedničkih predstavnika koji su proporcionalni broju članova, imaju pravo na sklapanje kolektivnih ugovora o radu koji imaju obvezatnu vrijednost za sve kategorije na koje se ugovor odnosi.

Članak 40.

Pravo na štrajk propisano je zakonom o štrajku.

Članak 41.

Jamči se sloboda privatnih ekonomskih djelatnosti.

Ekonomske djelatnosti ne mogu se obavljati ako nisu skladu sa socijalnim interesima ili ako predstavljaju opasnost za sigurnost, slobodu i ljudsko dostojanstvo.

Zakon propisuje primjerene programe i kontrole koje jamče da je javna i privatna ekonomska djelatnost usmjerena i u skladu sa socijalnim ciljevima.

Članak 42.

Vlasništvo može biti javno i privatno. Ekonomska dobra pripadaju Državi, ustanovama ili privatnim osobama.

Privatno vlasništvo je priznato i zajamčeno zakonima koji određuju način sticanja i uživanja vlasništva i ograničenja, da bi se osigurala njegova društvena funkcija i da bi bilo dostupno svima.

Privatno se vlasništvo može oduzeti, u slučajevima određenim zakonom i uz naknadu, zbog općeg dobra.

Zakon određuje norme i ograničenja zakonskog i ostavinskog nasljeđivanja, kao i prava Države na nasljeđe.

Članak 43.

U cilju opće koristi, zakon omogućava da se, eksproprijacijom i uz dužnu odštetu, zadrži ili prenesu na Državu, javnu ustanovu ili udruženje radnika ili korisnika vlasništvo određenih poduzeća ili kategorija poduzeća koja se bave osnovnim javnim djelatnostima ili izvorima energije ili se imaju monopol a predstavljaju primarni opći interes.

Članak 44.

U cilju osiguravanja razumnog korištenja zemljišta i uspostavljanja jednakih socijalnih odnosa, zakon nameće obveze i ograničenja vlasniku privatnog zemljišta, određuje granice tog zemljišta na osnovu agrarnih zona i regija, potiče i obvezuje na melioraciju zemljišta, transformaciju velikih posjeda i reorganizaciju proizvodnih jedinica; pomaže male i srednje proizvođače.

Zakon sadrži uredbe u korist očuvanja planinskih područja.

Članak 45.

Republika Italija priznaje društveni značaj uzajamne suradnje u kojima nema individualnog interesa. Zakon promiče i podupire odgovarajućim sredstvima njihov razvoj i uz odgovarajuće kontrole štiti njihov cilj i interes.

Zakonom se jamči zaštita i razvoj obrtništva.

Članak 46.

U cilju ekonomskog i socijalnog poboljšanja rada i u skladu s potrebama proizvodnje, Republika Italija priznaje pravo radnika, na način predviđen zakonom, na suradnju pri upravljanju poduzećima.

Članak 47.

Republika Italija ohrabruje i štiti štednju u svim njenim oblicima; regulira, koordinira i kontrolira kreditne povlastice.

Podržava štednju za stjecanje vlasništva nad stambenim objektom, nad obradivom zemljom u svrhu direktne proizvodnje, kao i direktno i indirektno dioničko ulaganje u velike proizvodne komplekse u Državi.

GLAVA IV.

POLITIČKI ODNOSI

Članak 48.

Biračko pravo imaju svi punoljetni građani i građanke.

Svaki glas je osoban i ravnopravan sa ostalima, slobodan i tajan. Glasovanje je građanska dužnost.

Zakon propisuje uvjete pod kojima građani s prebivalištem u inozemstvu mogu ostvariti svoje pravo glasa i jamči efektivnost istoga. U cilju ostvarivanja toga prava osnovana je biračka jedinica za inozemstvo za izbore za Zastupnički dom Parlamenta kojoj su dodijeljena zastupnička mjesta čiji je broj određen ustavnim propisima i po kriterijima propisanim zakonom.

Pravo glasa ne može biti ograničeno osim zbog nemogućnosti, kao posljedice neopozive krivične kazne ili u slučaju moralne nedostojnosti predviđene zakonom.

Članak 49.

Svi građani imaju pravo slobodnog pristupa političkim strankama i pravo demokratskog sudjelovanja u odlučivanju o državnoj politici.

Članak 50.

Svi građani mogu upućivanjem peticija Domovima Parlamenta potraživati zakonske uredbe ili izražavati zajedničke potrebe.

Članak 51.

Građani i građanke imaju pravo jednakog pristupa javnim službama i izbornim funkcijama, u skladu s uvjetima propisanim zakonom. S tim ciljem Republika Italija promiče, odgovarajućim mjerama, jednake mogućnosti za muškarce i žene.

Zakon izjednačuje građane Italije i talijane koji ne žive u Republici dajući im jednake šanse za pristup javnim službama i izbornim funkcijama.

Osoba izabrana na javnu izbornu funkciju ima pravo dodijeliti toj funkciji potrebno vrijeme i istovremeno zadržati radno mjesto.

Članak 52.

Obrana Domovine je osnovna dužnost svakog građana.

Obvezno je izvršavanje vojne službe pod uvjetima propisanim zakonom. Izvršavanje vojne službe ne utječe na radno mjesto niti na ostvarivanje političkih prava.

Ustrojstvo Oružanih snaga u skladu je s demokratskim načelima Republike.

Članak 53.

Svi su dužni sudjelovati u državnim troškovima na osnovi sposobnosti sudjelovanja u doprinosima.

Porezni sustav zasniva se na načelu progresivnosti.

Članak 54.

Svi građani dužni su biti vjerni Republici i moraju poštovati Ustav i zakone.

Građani kojima su povjerene javne dužnosti obvezni su ih obavljati disciplinirano i časno, polažući zakletvu u slučajevima predviđenim zakonom.

DRUGI DIO
USTROJSTVO REPUBLIKE

GLAVA I.

PARLAMENT

Odjeljak I.

Domovi Parlamenta.

Članak 55.

Parlamentarni je sustav dvodomni i čine ga Zastupnički dom i Senat. Parlament zasjeda na zajedničkim sjednicama svih zastupnika i senatora iz oba Doma i to isključivo u slučajevima određenim Ustavom.

Članak 56.

Zastupnički dom bira se na temelju općeg i jednakoga biračkog prava neposrednim glasovanjem.

Zastupnički dom ima šestotrideset zastupnika od kojih je dvanaest iz biračke jedinice u inozemstvu.

Uvjete za kandidaturu za zastupnika u Zastupničkom domu ispunjavaju sve osobe koje su na dan glasovanja napunile dvadesetpet godina.

Podjela zastupničkih mjesta među izbornim jedinicama, izuzev onih mjesta koja pripadaju izornoj jedinici u inozemstvu, izvršava se tako što se ukupan broj stanovnika Republike Italije, tj. broj koji proizlazi s posljednjeg popisa stanovništva, podjeli sa šestoosamnaest, te se zastupnička mjesta podjele proporcionalno broju stanovnika svake izborne jedinice, na osnovi broja glasova kao cijelog ili broja zaokruženog na više.

Članak 57.

Senat Republike bira se na regionalnoj razini, osim mjesta koja pripadaju izornoj jedinici u inozemstvu.

Broj izberivih senatora je trispetnaest, od kojih je šest iz izborne jedinice u inozemstvu. Nijedna Regija ne smije imati manje od sedam senatora; regija Molise ih ima dva, a regija Valle d'Aosta jednog.

Podjela mjesta u Senatu među regijama, osim mjesta koja pripadaju izornoj jedinici u inozemstvu, izvršava se, uz prethodnu primjenu uredbi iz prethodnog stavka, proporcionalno s brojem stanovnika pojedinačne regije, tj. broja koji proizlazi s posljednjeg popisa stanovništva, na osnovi broja glasova kao cijelog broja ili zaokruženog na više.

Članak 58.

Senatori se biraju na temelju općeg i jednakoga biračkog prava neposrednim glasovanjem. Senator može postati samo osoba koja je napunila četrdeset godina.

Članak 59.

Predsjednici Republike Italije doživotni su senatori, osim u slučaju kad se odreknu te funkcije. Predsjednik Republike Italije može imenovati doživotnim senatorima pet građana koji su svojim zaslugama u društvenom, znanstvenom, umjetničkom i književnom području obogatili Domovinu.

Članak 60.

Zastupnički dom i Senat Republike biraju se na pet godina. Trajanje svakog pojedinog doma ne može biti produljen, osim kad to propisuje zakon i u slučaju rata.

Članak 61.

Konstituiranje novog saziva Zastupničkog doma i Senata mora biti izvršen u roku od sadamdeset dana nakon isteka starog saziva. Prva konstituirajuća sjednica mora zasjedati u najkasnije dvadeset dana nakona provedenih izbora. Do saziva novih Domova Parlamenta, prethodnom se Parlamentarnom sazivu produljava mandat.

Članak 62.

Po zakonu se Domovi Parlamenta sastaju prvog radnog dana u mjesecu veljači i mjesecu listopadu.

Oba Doma mogu biti sazvana izvanredno na inicijativu njihovih Predsjednika ili Predsjednika Republike ili jedne trećine zastupnika ili senatora.

Kada se izvanredno sastaje jedan od Domova Parlamenta, po zakonu se sastaje i drugi.

Članak 63.

Svaki Dom Parlamenta bira među svojim članovima Predsjednika i Predsjednički ured.

Ulogu Predsjednika i Predsjedničkog ureda na zajedničkoj sjednici obaju Doma Parlamenta izvršavaju Predsjednik i Predsjednički ured iz Zastupničkog doma.

Članak 64.

Svaki Dom prihvaća svoje poslovnike po načelu apsolutne većine svih članova.

Sjednice Parlamenta su javne; ipak, svaki Dom pojedinačno, kao i Parlament na zajedničkom zasjedanju Domova, mogu sazvati tajne sjednice.

Odluke svakog pojedinačnog Doma i odluke Parlamenta nisu valjane ukoliko na sjednici na kojoj se donose nije prisutna većina članova Doma, odnosno Parlamenta, i ukoliko nisu usvojene većinom prisutnih na sjednici, osim ukoliko Ustavom nije propisana posebna većina.

Članovi Vlade, iako nisu članovi Domova, imaju pravo, a ako je zatraženo i obvezu, sudjelovati na sjednicama. Mora im se dati riječ svaki put kad to zatraže.

Članak 65.

Zakon određuje slučajeve neizberivosti i nekompatibilnosti za izvršavanje funkcije zastupnika ili senatora.

Nitko ne može istovremeno biti član oba Doma Parlamenta.

Članak 66.

Svaki Dom ima kriterije po kojima bira članove i procjenjuje razloge za neizberivost i nekompatibilnost.

Članak 67.

Svaki član Parlamenta predstavlja talijanski narod i izvršava svoje dužnosti nezavisno od mandata.

Članak 68.

Članovi Parlamenta ne odgovaraju za iznesena mišljenja i glasovanja izvršena pri obnašanju dužnosti.

Bez odobrenja Doma kojem pripada, nijedan član Parlamenta ne može biti podvrgnut pretresu, kao što ne može biti podvrgnut pretresu ni njegov dom, niti može biti uhićen ili na bilo koji drugi način lišen osobne slobode, niti može biti zadržan u pritvoru, osim ako je neopozivo okrivljen, odnosno ako je uhvaćen pri počinjavanju krivičnog djela za koje je zakonom obavezno uhićenje.

Isto važi i za bilo koji oblik prisluškivanja razgovora ili izjava članova Parlamenta, kao i za pljenidbu korespondencije.

Članak 69.

Članovi Parlamenta primaju odgovarajuću naknadu troškova propisanu zakonom.

Odjeljak II

Donošenje zakona.

Članak 70.

Zakonodavnu funkciju obnašaju zajednički oba Doma Parlamenta.

Članak 71.

Inicijativa za donošenje zakona pripada Vladi, svakom pojedinom članu u Domovima, kao i drugim tijelima i ustanovama kojima je to omogućeno ustavnim zakonom.

Narod može pokrenuti inicijativu za donošenje zakona u obliku prijedloga sastavljenog po člancima i podržanog od najmanje pedeset tisuća birača.

Članak 72.

Svaki prijedlog zakona dostavlja se jednom od Domova i u skladu sa pravilnikom Doma, pregledava ga odgovarajuća komisija i potom Dom koji usvaja zakon odobravajući članak po članak konačnim glasovanjem.

Pravilnik predviđa i usvajanje prijedloga zakona po skraćenom postupku, ukoliko se za prijedlog tog zakona traži hitno odobravanje.

Pravilnikom je također utvrđeno u kojim slučajevima i na koji način se razmatranje i usvajanje prijedloga zakona povjerava komisijama, u nekim slučajevima stalnim komisijama, sastavljenim tako da predstavljaju preslik zastupljenosti parlamenatrnih skupina. Čak i u tim slučajevima, sve do njegovog konačnog usvajanja, prijedlog zakona

vraća se na razmatranje u Dom ako Vlada ili jedna desetina članova Doma ili jedna petina članova komisije zatraži da se o zakonu raspravi i izglasa u Domu, odnosno u slučaju da traži da bude podvrgnut samo konačnom glasanju u Domu. Pravilnik određuje na koji će način javno biti predstavljen rad komisija.

Redovna procedura razmatranja i usvajanja prijedloga zakona koju vodi Dom odnosi se redovito na usvajanje prijedloga ustavnog i izbornog zakona te onih koji se tiču zakonodavnog opunomoćivanja, autorizacije za ratifikaciju međunarodnih sporazuma, odobravanja proračuna i završnih računa.

Članak 73.

Zakone proglašava Predsjednik Republike najkasnije mjesec dana od usvajanja.

Ako Domovi, svaki apsolutnom većinom glasova svojih članova, zatraže hitno usvajanje zakona, isti se usvaja u roku određenom istim zakonom.

Zakon se objavljuje odmah nakon usvajanja i stupa na snagu petnaestog dana od dana objavljivanja, osim ako je istim zakonom drugačije određeno.

Članak 74.

Prije proglašenja zakona, Predsjednik Republike može zatražiti od Domova novo vijećanje i odlučivanje.

Ako Domovi ponovno usvoje zakon, tada zakon mora biti proglašen.

Članak 75.

Raspisuje se referendum o ukidanju, djelomičnom ili potpunom, zakona ili akta s zakonskom snagom na zahtjev petstotisuća birača ili pet Regionalnih Vijeća.

Referendum se ne može raspisati o poreznim zakonima i proračunu, o amnestiji i oprostu, o autorizaciji za ratifikaciju međunarodnih sporazuma.

Svi građani koji biraju zastupnike za Zastupnički dom imaju pravo glasati i na referendumu.

Prijedlog predstavljen na referendumu prihvaća se ukoliko je na referendumu sudjelovala većina građana s pravom glasa te ako se za njega pozitivno izjasnila većina građana s pravom glasa.

Zakon propisuje način primjene referenduma.

Članak 76.

Izvršavanje zakonodavne funkcije ne može biti povjereno Vladi, osim ako to nije određeno upravljačkim načelima i kriterijima i to samo na određeni period i za određene poslove.

Članak 77.

Vlada ne može bez opunomoćenja od strane Domova donositi uredbe sa redovnom zakonskom snagom.

Ako Vlada, u izvanrednom i hitnom slučaju i na svoju odgovornost, usvoji privremene mjere sa zakonskom snagom, istoga dana mora ih izmjeniti predstaviti Domovima, koji, iako raspušteni, moraju sazvati na zajedničko zasjedanje nakon najkasnije pet dana.

Uredbe gube valjanost ukoliko nisu izmjenjene u zakone u roku od šezdeset dana od dana njihovog objavljivanja. Ipak, Domovi mogu zakonom definirati pravne odnose nastale na osnovu neizmjenjenih uredbi.

Članak 78.

Ratno stanje proglašavaju oba Doma Parlamenta i prenose Vladi neophodna ovlasti.

Članak 79.

Amnestija i oprost kazne predviđeni su zakonom kojeg mora odobriti dvotrećinska većina članova u oba Doma Parlamenta po svakoj točki svakog pojedinog članka i u konačnom glasovanju.

Zakon kojim se odobrava amnestija i oprost kazne propisuje i uvjete primjene.

Amnestija i oprost kazne ne mogu se primijeniti u za kaznena djela počinjena nakon podnošenja prijedloga zakona.

Članak 80.

Oba Doma Parlamenta mogu zakonski povjeriti ratifikaciju međunarodnih političkih sporazuma, ili sporazuma koji podrazumijevaju arbitražu ili pravna rješenja, ili koji donose teritorijalne izmjene ili uvode ekonomske obaveze ili promjenu zakona.

Članak 81.

Oba Doma Parlamenta usvajaju svake godine proračun i izvještaj o završnom računu koje predlaže Vlada.

Privremeni proračun može biti odobren samo ako je to propisano zakonom i samo za ukupni period od najviše četiri mjeseca.

Zakonom o usvajanju proračuna ne mogu se uvesti dodatne i povećati postojeće poreze i nove javne troškove.

Svaki zakon kojim se uvode novi ili kojim se povećavaju postojeći troškovi mora predvidjeti i sredstva za pokrivanje tih troškova.

Članak 82.

Oba Doma Parlamenta mogu da odrediti provođenje istrage po pitanju poslova od javnog interesa.

U tom cilju imenuje se komisija sastavljena od članova Parlamenta koja proporcionalno predstavlja parlamentarne skupine. Istražna komisija provodi istragu i ispituje s istim ovlastima i ograničenjima koje imaju i pravosudna tijela.

GLAVA II.

Predsjednik Republike.

Članak 83.

Predsjednika Republike bira Parlament na zajedničkoj sjednici svih članova.

Pri izboru sudjeluju tri opunomoćenika za svaku od Regija, a koje je izabralo Regionalno vijeće, pri čemu se jamči i prisutnost predstavnika manjina. Valle D'Aosta ima samo jednog opunomoćenika.

Predsjednik Republike bira se tajnim glasovanjem i prihvaća se dvotrećinskom većinom skupštine. Nakon trećeg glasanja dovoljna je apsolutna većina.

Članak 84.

Za Predsjednika Republike može biti izabran svaki građanin koji je napunio pedeset godina i uživa sva građanska i politička prava.

Predsjednik Republike ne može istovremeno obavljati nikakvu drugu javnu dužnost.

Novčana naknada za vršenje dužnosti Predsjednika Republike propisana je zakonom.

Članak 85.

Predsjednik Republike bira se na sedam godina.

Trideset dana prije isteka mandata, Predsjednik Zastupničkog doma saziva zajedničku sjednicu Parlamenta i Regionalne opunomoćenike da bi se izabrao novi Predsjednik Republike.

Ako su oba Doma raspuštena ili ako do prestanka rada Domova preostaje manje od tri mjeseca, izbor se održava petnaest dana nakon početka rada novog Parlamenta. Za to vrijeme produljuje se mandat postojećem Predsjedniku Republike.

Članak 86.

U slučaju da Predsjednik Republike nije u stanju izvršavati svoju dužnost, zamjenjuje ga Predsjednik Senata.

U slučaju trajne spriječenosti, smrti ili ostavke na Predsjednika Republike, Predsjednik Zastupničkog doma raspisuje izbore za novog Predsjednika Republike u roku od petnaest dana, a rok se produljuje u slučaju da su oba Doma raspuštena ili ako do prestanka rada Domova preostaje manje od tri mjeseca.

Članak 87.

Predsjednik Republike je šef države i predstavlja nacionalno zajedništvo.

Daje prijedloge Domovima Parlamenta.

Raspisuje izbore za oba Doma Parlamenta i saziva prve sjednice.

Ovlašćuje Vladu za predstavljanje prijedloga zakona pred Parlamentom.

Objavljuje zakone, uredbe sa zakonskom snagom i pravilnike.

Raspisuje referendum u slučajevima propisanim Ustavom.

U slučajevima propisanim zakonom bira državne službenike.

Akreditira i prima diplomatske predstavnike, ratificira međunarodne sporazume uz prethodnu autorizaciju Parlamenta, ako je potrebno.

Vrhovni je zapovijednik oružanih snaga, predsjedava Vrhovnim vijećem obrane konstituiranim u skladu sa zakonom, objavljuje ratno stanje, prethodno odobren od Domova Parlamenta.

Predsjedava Vrhovnim vijećem sudbenog poglavarstva.

Ima ovlasti davanja pomilovanja i ublaživanja kazne.

Dodjeljuje odlikovanja u ime Republike.

Članak 88.

Predsjednik Republike, nakon što je saslušao Predsjednike Senata i Zastupničkog doma, može da raspusti oba Doma ili samo jednog od njih.

Te ovlasti ne može izvršavati tijekom posljednjih šest mjeseci predsjedničkog mandata, osim ako se taj period ne podudara s posljednjih šest mjeseci mandata oba Doma.

Članak 89.

Nijedan akt Predsjednika Republike nije valjan ako isti nije prethodno supotpisan od strane ministara predlagача koji preuzimaju potpunu odgovornost.

Akti sa zakonodavnom snagom i svi ostali propisani zakonom moraju biti supotpisani i od strane Predsjednika Vijeća ministara.

Članak 90.

Predsjednik Republike ne snosi odgovornost za radnje izvršene pri obnašanju dužnosti osim u slučaju veleizdaje i povrede Ustava.

U tim slučajevima Parlament ga može javno optužiti apsolutnom većinom na zajedničkoj sjednici.

Članak 91.

Prije prihvatanja Predsjedničke službe, Predsjednik Republike polaže prisegu kojom se obvezuje na vjernost Republici i poštivanje Ustava pred cijelim Parlamentom na zajedničkoj sjednici.

GLAVA III.

VLADA

Odjeljak I.

Vijeće ministara.

Članak 92.

Vlada Republike se sastoji od Predsjednika Vijeća i ministara, koji zajedno čine Vijeće ministara.

Predsjednik Republike imenuje Predsjednika Vijeća ministara i, na njegov prijedlog, pojedine ministre.

Članak 93.

Predsjednik Vijeća ministara i ministri, prije nego što će stupiti na dužnost, polažu svečanu prisegu pred Predsjednikom Republike.

Članak 94.

Vlada mora uživati povjerenje Zastupničkog doma i Senata.

Zastupnički dom i Senat iskazuju svoje povjerenje ili donose odluku o nepovjerenju putem obrazloženog prijedloga, koji se izglasava prozivkom.

U roku od 10 dana od svog sastavljanja, Vlada se mora predstaviti pred Zastupničkim domom i Senatom, da joj izglasaju povjerenje.

Odbijanje predložene Vlade od strane jednog ili obaju Domova ne obvezuje Vladu na podnošenje ostavke.

Prijedlog za izglasavanje nepovjerenja zahtijeva potpise najmanje jedne desetine članova Zastupničkog doma i o njemu se raspravlja tek nakon isteka roka od tri dana od njegovog podnošenja.

Članak 95.

Predsjednik Vijeća ministara upravlja općom politikom Vlade i za nju je odgovoran. Dužan je osiguravati jedinstvo općeg političkog i administrativnog usmjerenja, podržavajući i koordinirajući aktivnosti pojedinih ministara.

Ministri su zajednički odgovorni za odluke koje donosi Vijeće ministara, a osobno su odgovorni za svoje područje rada.

Ustrojstvo Predsjedništva Vijeća, te broj, ovlasti i organizacija pojedinih ministarstava propisani su zakonom.

Članak 96.

Predsjednik Vijeća ministara i ministri, čak i nakon odstupanja s dužnosti, podložni su, za kaznena djela počinjena u obavljanju svojih dužnosti, redovnom pravosuđu, s prethodnim odobrenjem Senata Republike ili Zastupničkog doma, u skladu s uredbama propisanim Ustavnim zakonom.

Odjeljak II.

Javna uprava.

Članak 97.

Državne službe organizirane su na način propisan zakonom, kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje i nepristranost javne uprave.

Djelokrug, nadležnosti i odgovornosti državnih službenika definirani su zakonom o ustrojstvu javne uprave.

Zapošljavanje u državnoj službi provodi se javnim natječajem, osim u iznimnim slučajevima koji su određeni zakonom.

Članak 98.

Državni službenici su isključivo u službi Naroda.

se radi o članovima Parlamenta, promaknuća im se dodjeljuju isključivo zbog starosti.

Moguće je zakonom ograničiti pravo učlanjivanja u političke stranke za suce, profesionalne članove oružanih snaga u aktivnoj službi, policijske službenike i agente, kao i diplomatske i konzularne predstavnike u inozemstvu.

Odjeljak III.

Pomoćna tijela.

Članak 99.

Državno vijeće za gospodarstvo i rad sastavljeno je, na način uređen zakonom, od stručnjaka i predstavnika proizvodnog sektora, ovisno o njihovom kvantitativnom i kvalitativnom značaju.

Radi se o savjetodavnom tijelu Zastupničkog doma i Senata, te Vlade za predmete i ovisno o funkcijama koje su određene zakonom.

Ima zakonodavnu inicijativu i može sudjelovati u sastavljanju gospodarskog i socijalnog zakonodavstva u skladu s načelima i unutar granica određenih zakonom.

Članak 100.

Državno vijeće je savjetodavno tijelo o pravno-administrativnim pitanjima, i osigurava pravednost u upravljanju javnom upravom.

Računski sud provodi preventivnu kontrolu zakonitosti akata koje donosi i propisuje Vlada, a potom i kontrolu upravljanja državnim proračunom. Sudjeluje, u slučajevima i na načine uređene zakonom, u fiskalnoj kontroli onih tijela kojima Država obično daje doprinos. O rezultatima provedenih kontrola podnosi izvještaj izravno Zastupničkom domu i Senatu.

Zakon garantira neovisnost obaju tijela i njihovih članova od Vlade.

GLAVA IV.

SUDBENA VLAST

Odjeljak I.

Ustrojstvo sudbene vlasti.

Članak 101.

Pravda se provodi u ime naroda.

Suci su podređeni samo zakonu.

Članak 102.

Sudačku dužnost vrše redovni suci čije je imenovanje i postupanje uređeno zakonom o ustrojstvu sudstva.

Nije moguće imenovati izvanredne ili posebne suce. Moguće je jedino pri redovnim sudbenim organima uspostaviti odjele specijalizirane za određena pitanja, koji uključuju i sudjelovanje kvalificiranih građana koji nisu članovi sudstva.

Zakon uređuje slučajeve i oblike izravnog sudjelovanja naroda u provođenju pravde.

Članak 103.

Državno vijeće i drugi upravni sudovi imaju ovlast da u odnosu na javnu upravu štite zakonite interese i, u posebnim slučajevima koji su propisani zakonom, subjektivna prava.

Financijski sud nadležan je na području državnih računa i ostalim područjima propisanim zakonom.

Vojni sudovi za vrijeme ratnog stanja imaju ovlasti propisane zakonom. U mirnodopskim okolnostima vojni sudovi su nadležni isključivo za ratne zločine počinjene od strane pripadnika oružanih snaga.

Članak 104.

Sudbena vlast je samostalna i neovisna.

Vrhovnim sudbenim vijećem predsjedava Predsjednik Republike.

Prvi predsjednik i vrhovni javni tužitelj Kasacijskog suda su po zakonu njegovi članovi.

Dvije trećine preostalih članova biraju svi redovni suci među sucima različitih kategorija, dok preostalu trećinu izabire Parlament na redovnoj sjednici, među redovnim sveučilišnim profesorima pravnih znanosti i odvjetnicima sa najmanje 15 godina prakse.

Vijeće bira i jednog potpredsjednika među članovima koje je odredio Parlament.

Izabrani članovi Vijeća ostaju na dužnosti četiri godine i nemaju pravo da odmah budu ponovno birani.

Dok vrše dužnost, nije im dozvoljeno biti registriranim članovima pravne profesije, niti biti članovima Parlamenta ili regionalnih vijeća.

Članak 105.

Vrhovno sudbeno vijeće, u skladu sa zakonom o ustrojstvu sudbene vlasti, ima isključivo pravo da postavlja, zadužuje i premješta, promovira i disciplinira članove sudstva.

Članak 106.

Imenovanje sudaca odvija se putem natječaja.

Zakon o ustrojstvu sudbene vlasti može dopustiti imenovanje počasnih sudaca, moguće izborom, na pojedine sudačke funkcije.

Vrhovno sudbeno vijeće može imenovati na funkciju savjetnika Kasacijskog suda, zbog posebnih zasluga, redovne sveučilišne profesore pravnih znanosti i odvjetnike sa najmanje petnaest godina prakse, te koji su registrirani na višim sudovima.

Članak 107.

Sudačka dužnost je stalna.

Suce je moguće razriješiti dužnosti ili suspendirati, premjestiti na druga mjesta ili funkcije isključivo ako o tome Vrhovno sudbeno vijeće donese odluku, koja je usvojena ili kako bi im se osigurala zaštita, na način definiran ustrojem sudbene vlasti, ili uz njihov osobni pristanak.

Ministar pravosuđa može pokrenuti disciplinski postupak.

Suci se međusobno razlikuju isključivo po različitim funkcijama.

Državno odvjetništvo uživa garancije osigurane u propisima o ustrojstvu sudbene vlasti.

Članak 108.

Ustrojstvo sudstva i svaka sudbena vlast uređeni su zakonom.

Zakon štiti neovisnost sudaca posebnih sudova, javnih tužilaca koji im pripadaju, i svih onih koji ne pripadaju sudstvu ali sudjeluju u provođenju pravde.

Članak 109.

Sudstvo izravno upravlja pravosudnom policijom.

Članak 110.

Bez obzira na ovlasti Vrhovnog sudbenog vijeća, organizacija i djelovanje pravosudnih službi nadležnost su Ministra pravosuđa.

Odjeljak II.

Sudbeni propisi.

Članak 111.

Pravda se mora provoditi putem pravičnog postupka, koji je uređen zakonom.

Svaki postupak se zasniva na sučeljavanju stranaka u postupku, u uvjetima jednakosti, pred nepristranim i objektivnim sucem.

Zakon mora odrediti razumno vremensko trajanje za postupke.

U kaznenom postupku, zakon garantira da se osobu optuženu za neko kazneno djelo pravovremeno i povjerljivo obavijesti o prirodi i razlozima optužbe protiv nje; da okrivljenik ima dovoljno vremena i osigurana sredstva nužna za pripremu obrane; okrivljenik ima pravo pred sucem ispitati one koji svjedoče protiv njega, ili iste podvrgnuti ispitivanju; oni koji mogu svjedočiti u korist okrivljenika moraju biti pozvani i ispitani pod istim uvjetima koji su dopušteni tužilaštvu; bilo kakvi dokazi u korist optuženog moraju se priznati; ako okrivljenik ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi u postupku, mora mu se staviti na raspolaganje sudski tumač.

Kazneni postupak uređen je prema načelu direktnog sučeljavanja stranaka u dokaznom postupku. Okrivljeniku se krivnja ne može dokazati na temelju iskaza svjedoka koji su slobodno i svojevolumno odbijali biti unakrsno ispitani od strane okrivljenika ili njegovog branitelja.

Zakon određuje u kojim slučajevima se dokazi mogu ustanoviti bez sučeljavanja stranaka, bilo uz pristanak branjenika ili zato što je utvrđeno da je to objektivno nemoguće provesti ili uslijed dokazanog nezakonitog postupanja.

Za sve sudske odluke moraju se navesti razlozi.

Na presude i mjere koje ograničavaju osobnu slobodu, izrečene od strane redovnih ili posebnih pravosudnih organa, uvijek je dozvoljeno uložiti žalbu pri Kasacijskom sudu zbog kršenja zakona. Izuzeće od ovih odredaba primjenjuje se isključivo u slučaju presuda vojnih sudova za vrijeme ratnog stanja.

Protiv odluke Državnog vijeća i Računskog suda moguće je uložiti žalbu pri Kasacijskom sudu isključivo iz razloga koji se odnose na sudbenu vlast.

Članak 112.

Državno odvjetništvo dužno je provoditi kaznene odredbe.

Članak 113.

Protiv odluka javne uprave uvijek je dozvoljena sudska zaštita prava i zakonitih interesa pred tijelima redovnog i upravnog pravosuđa.

Takva sudska zaštita ne može biti isključiva ili ograničena na određena sredstva pobijanja presude ili na određene kategorije akata.

Zakon uređuje koja pravosudna tijela mogu poništiti odluke javne uprave, u kojim slučajevima i sa kakvim posljedicama.

GLAVA V.**REGIJE, PROVINCIJE, OPĆINE****Članak 114.**

Republika se sastoji od Općina, Provincija, Gradova, Regija i Države.

Općine, Provincije, Gradovi i Regije su samoupravne s vlastitim statutima, ovlastima i funkcijama na osnovu načela definiranih Ustavom.

Glavni grad Republike je Rim. Državni zakon utvrđuje njegovo ustrojstvo.

Članak 115.

Ukinut člankom 9., stavkom 2. ustavnog zakona od 18. listopada 2001. br.3.

Članak 116.

Članak 116.

Furlanija-Julijska krajina, Sardinija, Sicilija, Trentino-Alto Adige/Südtirol i Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste raspolažu posebnim oblicima i uvjetima samouprave na temelju njihovih specijalnih statuta prihvaćenim ustavnim zakonom.

Regija Trentino-Alto Adige/Südtirol se sastoji od autonomnih Provincija Trento i Bolzano.

Daljnji oblici i posebni uvjeti autonomije koji se tiču poslova navedenih u trećem stavku članka 117 i poslova navedenih pod drugim stavkom istoga članka pod slovom l), a odnosi se na organizaciju mirovnih sudova, n) i s), mogu se dodijeliti državnim zakonom ostalim Regijama, na inicijativu

te iste Regije, a nakon savjetovanja s lokalnim tijelima i u skladu s načelima iz članka 119.

Zakon odobravaju apsolutnom većinom u Zastupničkom domu i u Senatu na osnovu dogovora između same Države i same Regije.

Članak 117.

Zakonodavnu vlast imaju Država i Regije u skladu s Ustavom i s ograničenjima koje proizlaze iz ustrojstva Europske unije i iz preuzetih međunarodnih obveza.

Država ima isključivu zakonodavnu vlast nad slijedećim poslovima:

- a) vanjska politika i međunarodni odnosi Države; odnosi Države s Europskom unijom; pravo utočišta (azil) i pravni status građana Država nečlanica Europske unije;
- b) imigracija;
- c) odnosi Republike i vjerskih zajednica;
- d) obrana i Oružane snage; sigurnost Države; oružje, streljivo i eksplozivne naprave;
- e) novac, nadzor nad uštedevinom i financijskim tržištima; zaštita konkurentnosti; valutni sustav; porezni i računovodstveni državni sustav; preraspodjela financijskih zaliha;
- f) državna tijela i izborni zakoni; državni referendum; izbori za Europski parlament;
- g) ustrojstvo i organizacija državne uprave i javnih državnih tijela;
- h) javni red i sigurnost, osim nad lokalnom upravnom policijom;
- i) državljanstvo, civilni status i matični uredi;
- j) zakonodavstvo i procesualne kaznene norme; civilno i krivično ustrojstvo; upravno pravo;
- m) utvrđivanje osnovnih razina civilnih i socijalnih prava koja moraju biti zajamčena na čitavom državnom teritoriju;
- n) opća pravila o obrazovanju;
- o) socijalna skrb;
- p) izborno zakonodavstvo, vladina tijela i osnovne zadaće Općina, Provincija i Gradova;
- q) carine, zaštita državnih granica i međunarodna zaštita;
- r) težine, mjerne jedinice i računanje vremena; obavjesna koordinacija statističkih i informatičkih podataka državne, regionalne i lokalne uprave i samouprave; intelektualno vlasništvo;
- s) zaštita prirodnog okoliša, ekosustava i kulturne baštine.

Poslovi zajedničke zakonodavstvene nadležnosti su: međunarodni odnosi Regija i odnosi Regija s Europskom unijom; međunarodna trgovina; zaštita i sigurnost na radu; obrazovanje, izuzev autonomije školskih ustanova i s iznimkom stručnog obrazovanja i usavršavanja; zanimanja; znanstvena i tehnološka istraživanja i podrška inovacijama u produktivnim sektorima gospodarstva; zdravstvena zaštita; prehrana; sportsko uređenje; civilna zaštita; upravljanje teritorijem; civilne morske i zračne luke; velike komunikacijske i plovne mreže; uređenje sustava komunikacija; proizvodnja, prijenos i distribucija energije na nacionalnoj razini; dopunsko i dodatno socijalno osiguranje; usklađivanje javnih proračuna i koordinacija javnih financija i poreznog sustava; vrednovanje kulturne i prirodne baštine i promidžba i organizacija kulturnih aktivnosti; štedionice, poljoprivredne štedionice, regionalna kreditna poduzeća; poljoprivredne i zemljišne kreditne banke regionalnog tipa. U poslovima zajedničke zakonodavstvene nadležnosti Regije imaju zakonodavnu vlast, osim pri određivanju temeljnih načela za koja je zakonodavno nadležna Država.

Regije imaju zakonodavnu vlast za sve poslove za koje nije izričito navedeno da ulaze u zakonodavni djelokrug Države.

Autonomne Regije i Provincije Trenta i Bolzana, u poslovima njihove nadležnosti, sudjeluju u odlučivanju o normativnim aktima Europske unije i na provedbu i izvršenje međunarodnih sporazuma i akata Europske unije u skladu s proceduralnim propisima utvrđenim državnim zakonom, koji uređuje način provedbe zamjenske vlasti u slučaju neispunjavanja obveza.

Država ima regulatornu vlast u zakonodavnim poslovima u kojima ima isključivu nadležnost, osim u slučaju kad Regije imaju punomoć. Regulatorna vlast pripada Regijama u svim ostalim djelokruzima. Općine, Provincije i Gradovi imaju regulatornu vlast u smislu organizacije i ispunjenja dodijeljenih funkcija.

Regionalni zakoni moraju ukloniti sve prepreke koje onemogućavaju punu jednakost muškaraca i žena u društvenom, kulturnom i gospodarskom životu te moraju promicati jednakost pristupa muškaraca i žena izbornim funkcijama.

Regionalni zakon ratificira sporazume Regije s ostalima Regijama s ciljem boljeg ispunjavanja obveza, čak i sa zasnivanjem zajedničkih tijela.

U djelokrugu svojih nadležnosti Regija može zaključiti sporazume s Državama i s tijelima drugih Država, u slučajevima i na način propisan državnim zakonima.

Članak 118.

Upravne funkcije pripadaju Općinama, osim kada su prenesene na Provincije, Gradove, Regije i na Državu da bi se osigurala jedinstvena primjena istih na osnovu načela subsidiarnosti, diferencijacije i prikladnosti.

Općine, Provincije i Gradovi imaju vlastite upravne funkcije te one dodijeljene državnim ili regionalnim zakonom, po njihovim nadležnostima.

Državni zakon propisuje oblike koordinacije između Države i Regija u poslovima pod slovom b) i h) drugog stavka članka 117, i propisuje oblike ugovaranja i suradnje u području zaštite kulturne baštine.

Država, Regije, Gradovi, Provincije i Općine podupiru samostalnu inicijativu građana, pojedinačno ili putem udruženja građana, za provođenja aktivnosti od općeg interesa, a na temelju načela subsidijarnosti.

Članak 119.

Općine, Provincije, Gradovi i Regije imaju financijsku autonomiju prihoda i troškova.

Općine, Provincije, Gradovi i Regije imaju samostalne zalihe. Određuju i primijenjuju poreze i vlastite prihode u skladu s Ustavom i s načelima koordinacije javnih financija i poreznog sustava. Raspolažu udjelom prihoda iz poreza namjenjenim njihovom teritoriju.

Državnim zakonom osniva se fond za raspodjelu poreznih prihoda, bez obvezne namjene, u korist područja s manjim poreznim prihodima po stanovniku.

Zalihe koje proizlaze iz izvora navedenih u prethodnim stavcima dopuštaju da Općine, Provincije, Gradovi i Regije u potpunosti financiraju javne zadaće koje su im dodijeljene.

U svrhu promidžbe ekonomskog razvoja, kohezije i društvene solidarnosti, u svrhu odstranjivanja ekonomskih i socijalnih nejednakosti, poticanja stvarne primjene prava građana ili omogućavanja postizanja ciljeva koji su izvan njihovog primarnog djelokruga, Država namjenjuje dodatna sredstva i primjenjuje posebne intervencije u korist određenih Općina, Provincija, Gradova i Regija.

Općine, Provincije, Gradovi i Regije posjeduju vlasništvo koje im je dodijeljeno po općim načelima propisanim državnim zakonom. Smiju se zaduživati samo za financiranje investicijskih troškova. Isključuje se svaka mogućnost državne garancije na takva zaduživanja.

Članak 120.

Regija ne može uvesti potraživanja na uvoz ili izvoz ili tranzit između samih Regija, niti uvesti uredbe koje u bilo kojem smislu onemogućuju slobodno kretanje osoba i dobara između Regija, ili koje ograničavaju pravo na rad na bilo kojem dijelu državnog teritorija.

Vlada može preuzeti ulogu tijela Regija, Gradova, Provincija i Općina u slučaju da iste prekrše međunarodne sporazume i pravila ili propise Europske unije ili u slučaju ozbiljne prijetnje za zdravlje i javnu sigurnost, to jest s ciljem zaštite pravnog ili ekonomskog zajedništva, a posebno radi zaštite temeljnih garancija glede civilnih i socijalnih prava, bez obzira na teritorijalne granice lokalne samouprave. Zakon određuje procedure kojima se garantira izvršenje zamjenske vlasti u skladu s načelom subsidijarnosti i s načelom pravedne suradnje.

Članak 121.

Regionalna tijela su: Regionalno vijeće, Odbor i njegov Predsjednik.

Regionalno vijeće ima zakonodavnu vlast u Regiji i ostale funkcije dodijeljene Ustavom i zakonima. Može predlagati zakone Zastupničkom domu i Senatu.

Regionalni odbor je izvršno tijelo Regija.

Predsjednik Odbora predstavlja Regiju; vodi politiku Odbora i odgovara za nju; proglašava zakone i izdaje regionalne uredbe; upravlja upravnim funkcijama za koje je Država opunomoćila Regiju, u skladu s uputama Vlade Republike.

Članak 122.

Izborni sustav i slučajevi neizberivosti i nekompatibilnosti Predsjednika i ostalih članova Regionalnog odbora kao i regionalnih savjetnika u Vijeću propisani su Regionalnim zakonom unutar temeljnih načela utvrđenih državnim zakonom, koji propisuje i trajanje mandata izbornih tijela.

Nitko ne može istovremeno biti član Regionalnog vijeća ili Regionalnog odbora i zastupnik u jednom od domova Parlamenta, ili Regionalnog vijeća ili Regionalnog odbora neke druge Regije, ili zastupnik u Europskom parlamentu.

Vijeće bira svog Predsjednika među članovima te određuje predsjednički ured.

Regionalni savjetnici ne odgovaraju za iznesena mišljenja i glasovanja izvršena pri obnašanju dužnosti.

Predsjednik Regionalnog odbora, osim ako regionalnim nije statutom određeno drugačije, bira se na temelju općeg i jednakoga biračkog prava na neposrednim izborima. Odabrani Predsjednik imenuje i razrješuje članove Odbora.

Članak 123.

Svaka Regija ima statut u skladu s Ustavom koji određuje oblik vlade i temeljna načela organizacije i poslovanja. Statut određuje izvršavanje prava inicijative i referenduma o regionalnim zakonima i administrativnim uredbama i objavljivanje regionalnih zakona i propisa.

Regionalno vijeće može odobriti i izmijeniti statut dvaput odobrenim zakonom s apsolutnom većinom svih članova i to u vremenskom razdoblju ne manjem od dva mjeseca. Za takav zakon nije potrebna službena potvrda Povjerenika Vlade. Vlada Republike može pokrenuti pitanje ustavne legitimnosti regionalnih statuta pred Ustavnim sudom u roku od trideset dana od objavljivanja.

Statut se može podnijeti građanskom referendumu ukoliko to zatraži, unutar tri mjeseca od objavljivanja jedna pedesetina birača Regije ili jedna petina članova Regionalnog vijeća. Statut koji je podvrgnut referendumu ne može biti objavljen ako nije odobren većinom valjanih glasova.

U svakoj Regiji, statut uređuje odnose u Vijeću lokalne samouprave kao savjetodavno tijelo između Regije i lokalnih ustanova.

Članak 124.

Ukinut člankom 9., stavkom 2. ustavnog zakona od 18. listopada 2001. br.3.

Članak 125.

U Regijama postoje administrativna sudska tijela prvoga stupnja, u skladu s uredbama državnog zakona. Mogu se osnovati sekcije tih ustanova sa sjedištem izvan glavnoga grada Regije.

Članak 126.

Uredbom Predsjednika Republike može se raspustiti Regionalno vijeće i udalжити s dužnosti Predsjednika Odbora u slučaju da su djelovali protuustavno ili da su prekršili zakon. Raspuštanje i udalјavanje je moguće i u svrhu državne sigurnosti.

Uredba se prihvaća nakon saslušanja Komisije zastupnika i senatora za regionalna pitanja na način predviđen republičkim zakonom.

Regionalno vijeće može iskazati nepovjerenje Predsjedniku odbora argumentiranim prijedlogom, potpisanim od strane najmanje jedne petine članova Odbora i prihvaćenim apsolutnom većinom članova Odbora na javnom glasovanju poimeničnim prozivanjem. Prijedlog se može staviti na razmatranje tek tri dana od njegovog predstavljanja.

Izglasavanje nepovjerenja prema Predsjedniku odbora izabranim na temelju općeg i jednakoga biračkog prava na neposrednim izborima, kao i njegovo udalјavanje s dužnosti, trajna spriječenost, smrt ili samovoljna ostavka dovode do napuštanja dužnosti Odbora i raspuštanja Vijeća. U svakom slučaju iste su posljedice u slučaju ostavke većine članova Vijeća.

Članak 127.

Vlada, kad smatra da regionalni zakon nadilazi regionalne nadležnosti, može pokrenuti pitanje ustavne legitimnosti pred Ustavnim sudom najkasnije šezdeset dana od objavljivanja zakona.

Regija, u slučaju da smatra da zakon ili akt s zakonskom snagom objavljen od strane Države ili neke druge Regije zadire u sferu njenih ovlasti, može pokrenuti pitanje ustavne legitimnosti pred Ustavnim sudom najkasnije šezdeset dana od objavljivanja zakona ili akta s zakonskom snagom.

Članak 128.

Ukinut člankom 9., stavkom 2. ustavnog zakona od 18. listopada 2001. br.3.

Članak 129.

Ukinut člankom 9., stavkom 2. ustavnog zakona od 18. listopada 2001. br.3.

Članak 130.

Ukinut člankom 9., stavkom 2. ustavnog zakona od 18. listopada 2001. br.3.

Članak 131.

Osnovane su slijedeće Regije:

Pijemont;
 Valle d'Aosta;
 Lombardija;
 Trentino-Alto Adige;
 Veneto;
 Furlanija-julijska krajina;
 Ligurija;
 Emilia-Romagna;
 Toskana;
 Umbria;
 Marke;
 Lacij;
 Abruzzi;
 Molise;
 Kampanija;
 Apulija;
 Basilikata;
 Kalabrija;
 Sicilija;
 Sardinija;

Članak 132.

Ustavnim zakonom može se, nakon savjetovanja s Regionalnim vijećima, narediti sjedinjavanje postojećih Regija ili stvaranje novih Regija s minimalnim brojem stanovnika od jednog milijuna, a kada to zatraži onoliko Općinskih vijeća da predstavlja barem jednu trećinu stanovništva tog teritorija, a prijedlog mora biti prihvaćen na referendumu s većinom glasova stanovništva područja obuhvaćenog prijedlogom.

Nakon prihvaćanja na referendumu od strane većine stanovništva Provincije ili Provincija i Općine ili Općina ili državnim zakonom te nakon savjetovanja s Regionalnim vijećima,

Provincijama i Općinama koje to zatraže, može se dopustiti odvajanje od Regije i pristupanje drugoj Regiji.

Članak 133.

Promjena provincijalnih područja i osnivanje novih provincija unutar Regije određeno je zakonom Republike, na inicijativu Općina i nakon savjetovanja sa samom Regijom.

Regija, nakon savjetovanja sa stanovništvom kojega se to tiče, može vlastitim zakonima osnovati na vlastitom teritoriju nove Općine i promijeniti njihove granice i imena.

GLAVA VI.

USTAVNE GARANCIJE

Odjeljak I.

Ustavni sud.

Članak 134.

Ustavni sud odlučuje o:

u sporovima o ustavnoj legitimnosti zakona i akata koji imaju zakonsku vrijednost, odobrenih od strane Države ili Regija;

u sporovima o pripadnosti ovlasti Državi i o raspodjeli ovlasti između Države i Regija, te između samih Regija;

u optužbama Predsjednika Republike, po ustavnim uredbama.

Članak 135.

Ustavni sud sačinjava petnaest sudaca od kojih trećinu imenuje Predsjednik Republike, trećinu Parlament na zajedničkoj sjednici i trećinu redovna i upravna vrhovna magistratura.

Na dužnost suca ustavnoga suda mogu biti izbarani i umorivljeni suci redovne i upravne vrhovne magistrature, redovni sveučilišni profesori pravnih predmeta i odvjetnici nakon dvadeset godina službe.

Suci Ustavnoga suda imenuju se na period od devet godina počevši od dana prisege i ne mogu se ponovo birati.

Nakon isteka mandata ustavni sudac povlači se s obavljanja funkcije i iz službe.

Sud bira među svojim članovima, po propisima određenim zakonom, Predsjednika koji ostaje na dužnosti kroz trogodišnje razdoblje, može biti ponovo biran, uz poštivanje isteka sudskog mandata.

Funkcija suca Ustavnog suda je nespojiva sa službom kao član Parlamenta, Regionalnog vijeća, odvjetničkom profesijom i svakom drugom funkcijom i službom navedenom u zakonu.

U presudama u optužbama protiv Predsjednika republike sudjeluju, osim redovnih sudaca ustavnoga suda, šesnaest nasumice odabranih članova s liste građana koji imaju sve potrebne uvjete za izberivost kao senatori, a koju Parlament sačinjava svakih devet godina putem izbora koji se provode na način propisan za imenovanje redovnih sudaca.

Članak 136.

Kada Sud proglasi neustavnim zakon ili akt s zakonskom snagom, propis stupa van snage od dana nakon proglašenja odluke.

Odluka Ustavnog suda objavljuje se i prosljeđuje Zastupničkom domu i Senatu te Regionalnim vijećima kojih se tiče kako bi, u slučaju potrebe, mogli poduzeti odgovarajuće mjere po ustavnim uredbama.

Članak 137.

Ustavni zakon određuje uvjete, oblike, rokove za predlaganje sporova o ustavnoj legitimnosti, te garantia neovisnost sudaca Ustavnoga suda.

Redovnim zakonom određuju se ostali propisi potrebni za osnivanje i rad Suda.

Protiv odluka ustavnoga suda ne prihvaćaju se nikakva osporavanja i žalbe.

Odjeljak II.

Revizija Ustava. Ustavni zakoni.

Članak 138.

Zakoni o reviziji Ustava i ostali ustavni zakoni moraju biti prihvaćeni od strane svakoga Parlamentarnog doma kroz dva kruga vijećanja u periodu ne kraćem od dva mjeseca, te moraju biti odobreni apsolutnom većinom članova svakog Doma u drugom glasanju.

Ti su isti zakoni predmet građanskog referenduma ako, u naredna tri mjeseca od njihove objave, to zatraži jedna petina članova jednog od Parlamentarnih domova ili petsto tisuća birača ili pet Regionalnih vijeća. Zakon koji je podvrgnut referendumu ne može biti proglašen ako nije prihvaćen većinom valjanih glasova.

Referendum se ne održava ako je u drugom krugu glasanja zakon prihvaćen od strane oba Parlamentarna doma dvotrećinskom većinom glasova.

Članak 139.

Republičko ustrojstvo ne može biti predmet ustavne revizije.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE UREDBE

I.

Stupanjem na snagu Ustava privremeni Predsjednik Države izvršava funkciju Predsjednika Republike i preuzima službu.

II.

Ako na datum izbora Predsjednika Republike nisu osnovana Regionalna vijeća, Predsjednika biraju samo predstavnici dvaju Parlamentarnih domova.

III.

Za prvi sastav Senata Republike biraju se senatori, uredbom Predsjednika Republike, zastupnici Osnivačke skupštine koji posjeduju sve potrebne uvjete pripisane zakonom da bi bili senatori i koji su:

bili predsjednici Vijeća ministara ili Zakonodavnih skupština;

bili članovi raspuštenog Senata;

bili izabrani barem tri puta, uključujući i izbor za Osnivačku skupštinu;

izgubili mandat na sjednici Zastupničkog doma 9. studenoga 1926;

izdržali zatvorsku kaznu ne manju od pet godina nakon presude specijalnog fašističkog suda za obranu Države.

Imenuju se senatorima, uredbom Predsjednika Republike, članovi raspuštenog Senata koji su sudjelovali na Državnoj savjetodavnoj sjedinici.

Može se odustati od prava za imenovanjem senatorom prije potpisivanja dekreta o imenovanju. Prihvaćanje kandidature na parlamentarnim izborima dovodi do odricanja od prava za imenovanje senatorom.

IV.

Za prvo biranje Senata Molise se smatra zasebnom Regijom, s brojem senatora koji joj pripadaju po broju stanovnika.

V.

Uredba članka 80. Ustava, koji se tiče međunarodnih sporazuma koji predstavljaju teret za financije ili potražuju promjenu zakona, stupa na snagu od datuma saziva Parlamentarnih domova.

VI.

U narednih pet godina od stupanja na snagu Ustava započinje revizija postojećih posebnih tijela sudbene nadležnosti, osim sudbenih nadležnosti Državnog vijeća, Glavnog računskog suda i vojnih tribunala.

U prvoj godini počevši od istog datuma zakonski se izvršava preustrojstvo Vrhovnog vojnog suda u skladu s člankom 111.

VII.

Do donošenja novog zakona o ustrojstvu sudbene nedležnosti u skladu s Ustavom, poštuju se propisi trenutnog ustrojstva.

Do stupanja na snagu Ustavnoga suda, odluke o sporovima navedenim u članku 134. donose se po pravilima i na način postojećim prije stupanja na snagu Ustava.

VIII.

Izbor Regionalnih vijeća i izbornih tijela provincijske administracije mora se izvršiti unutar godine dana od stupanja na snagu Ustava.

Zakoni Republike određuju za svaku granu javne uprave prijenos državnih nadležnosti dodjeljenih Regijama. Dok se ne izvrši preustrojstvo i podjela upravnih nadležnosti među lokalnim tijelima, ostaju Provincijama i Općinama nadležnosti koje trenutno izvršavaju i ostale za koje su im Regije dale punomoć.

Zakoni Republike određuju prijelaz državnih dužnosnika i zaposlenika u Regije, i onih iz centralne uprave, ako je to zatreženo novim ustrojem. Za sastavljanje ureda Regije moraju, osim u slučaju nužde, preuzeti zaposlenike iz državnih i lokalnih službi.

IX.

U roku od tri godine od stupanja na snagu Ustava, Republika prilagođava svoje zakone potrebama lokalnih samouprava i zakonodavnim nadležnostima koje su dodijeljene Regijama.

X.

Furlaniji-julijskoj krajini po članku 116. privremeno se primjenjuju opći propisi sadržani u Glavi V., drugi dio, uz obveznu zaštitu jezičnih manjina u skladu s člankom 6.

XI.

Do pet godina od stupanja na snagu Ustava mogu se, ustavnim zakonima, stvarati nove Regije, koje će promijeniti popis sadržan u članku 131., čak i bez ispunjavanja uvjeta traženih u prvom stavku članka 132., uz ispunjavanje obveza o savjetovanju sa stanovništvom kojega se to tiče.

XII.

Zabranjena je obnova, u bilo kojem obliku, raspuštene fašističke stranke.

Uklanjanjem članka 48. određena su zakonom, u periodu ne duljem od pet godina od stupanja na snagu Ustava, privremena ograničenja prava glasa i izberivosti odgovornim osobama fašističkog režima.

XIII.

Imovinu bivših kraljeva dinastije Savoia, njihovih supruga i muških potomaka, na državnom teritoriju prisvaja Država. Prijenos i zasnivanje stvarnih prava na imovinu nakon 2. lipnja 1946. je nevažeće.

XIV.

Ne priznaju se plemićke titule.

Titule koje su postojale do 28. listopada 1922. valjane su kao dio imena.

Viteški red Sv. Mauricija i Lazara sačuvan je kao bolnička ustanova i djeluje na način propisan zakonom.

Zakon određuje ukinjanje herladičkog savjeta.

XV.

Stupanjem na snagu Ustava namjesnička zakonska uredba od 25. lipnja 1944., br 151, pretvara se u zakon o privremenom ustrojstvu Države.

XVI.

U roku od godine dana od stupanja na snagu Ustava započinje se s revizijom i koordinacijom s ustavom svih prijašnjih ustavnih zakona koji dosad nisu eksplicitno ili implicitno ukinuti.

XVII.

Predsjednik Osnivačke skupštine sazvat će Osnivačku skupštinu do 31. siječnja 1948., radi odlučivanja o zakonu o sazivu Senata Republike, o specijalnim regionalnim statutima i o zakonu o medijima.

Do dana izbora novog Zastupničkog doma i Senata, Osnivačka skupština može biti sazvana, kada je potrebno odlučiti o poslovima u njejoj nadležnosti po članku 2., prvi i drugi stavak, i članku 3., prvi i drugi stavak, zakonske uredbe od 16. ožujka 1946., broj 98.

U tom razdoblju Trajne komisije ostaju na dužnosti. Zakonodavne komisije vraćaju Vladi pristigle prijedloge zakona s eventualnim primjedbama i prijedlozima amandmana.

Zastupnici mogu podnijeti Vladi upite sa zahtjevom za pismeni odgovor.

Osnivačku skupštinu, po uredbama drugog stavka istoga članka, saziva Predsjednik skupštine po nalogu Vlade ili najmanje dvjesto zastupnika.

XVIII.

Ovaj Ustav objavljuje Privremeni predsjednik Republike u roku od pet dana od prihvaćanja od strane Osnivačke skupštine i stupa na snagu 1. siječnja 1948.

Tekst Ustava je pohranjen u općinskoj dvorani svake Općine Republike i ostaje izložen tijekom čitave 1948. godine da bi svaki građanin mogao imati uvid.

Ustav s državnim pečatom pohranjuje se u Službenu zbirku zakona i uredbi Republike.

Ustav moraju vjerno poštivati svi građani i sva tijela Države kao Temeljni zakon Republike.

Datum: u Rimu, 27. prosinca 1947.

ENRICO DE NICOLA

Supotpisuju:

Predsjednik Osnivačke skupštine:

UMBERTO TERRACINI

Predsjednik Vijeća ministara:

DE GASPERI ALCIDE

Kontrolirali: Čuvar državnog pečata GIUSEPPE GRASSI

